

Секція 5. Проблеми регіонального розвитку України та світу

практичної конференції. За ред. В.Д. Базилевича, Г.І. Купалової. – К.: ДП «Прінт Сервіс», 2016. – С. 27 – 29.

5. Лісове господарство України: стратегія розвитку / [за ред. акад. НАН України І.Р. Юхновського]; Міжвідомча аналітично-консультативна рада з питань розвитку продуктивних сил і виробничих відносин. – К., 2003. – 34 с.

6. Лісовий кодекс України: Офіційне видання. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2006. – 184 с.

7. Міщенко В.С. Економічний механізм природокористування в Україні / В.С. Міщенко // Економіка України. – 2001. – № 10. – С. 32–37.

Токовенко А.М., студентка
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

МІЖРЕГІОНАЛЬНА МІГРАЦІЯ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Сьогодні в Україні спостерігається велика розбалансованість міжрегіональних міграційних потоків. Як і раніше, більша частка населення прибуває до провідних міст України в пошуках кращої долі, працевлаштування, вступу до університету тощо. Натомість ті регіони, які протягом тривалого часу перебували у стані кризи, і досі не можуть її подолати через нестачу людського ресурсу як одного із чинників. Такі процеси несуть за собою незворотні негативні наслідки для економіки країни в цілому, тому дослідження існуючих проблем та шляхів їх подолання є особливо актуальним сьогодні.

За даними Державної служби статистики, станом на 2016 рік до Києва прибуло 29971 осіб, натомість кількість вибулих становила 16683, що в цілому сигналізує про міграційний приріст населення в місті [1]. Якщо оцінювати динаміку міграційного руху населення за усіма областями, то варто наголосити, що всюди спостерігається міграційне скорочення, тобто більшість людей віддають перевагу тому, що залишають регіони, натомість переїжджають до Києва та області (рис.1).

Як можна побачити із рис.1, міграційний приріст населення у 2016 році характерний лише для наступних областей:

- Івано-Франківської – у 2016 році міграційний приріст був лише 124 особи, на противагу 2015 року (1901) [2], що, на наш погляд, пов'язано із виходом даного регіону до кордону, що стимулює населення локалізуватися там аби при нагоді в пошуках роботи мати відкритий доступ до ближнього зарубіжжя. Однак іншою причиною ми вважаємо наявність в даному регіоні вищих навчальних закладів, таких як Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, Івано-Франківський національний медичний університет, які входять у топ-40 університетів України станом на 2016 рік [3]. Саме тому це створює освітні можливості для студентів із інших регіонів (Чернівецької, Закарпатської та Хмельницької областей, адже у них спостерігається міграційне скорочення, тобто відтік населення) для того, щоб мігрувати до Івано-Франківська.

- Одеської та Харківської – ми об'єднали в одну групу за критерієм розвитку виробництва та інфраструктури. Позитивний приріст населення у даних областях можемо пояснити можливостями працевлаштування, як наприклад, в Одеській області це більшою

мірою галузі, які пов'язані із морською діяльністю, а в Харківській – більш наукомісткі, такі як машинобудування, харчова, хімічна промисловості. У даних регіонах також простежується освітній тренд, тобто наявність вищих навчальних закладів всеукраїнського значення.

• Київської, Львівської областей та м. Києва – об'єднано в одну групу за критерієм популярності серед туристів, а також високим рівнем соціально-економічного, культурного, інноваційного розвитку. Так, наприклад, Київ і Львів сьогодні є високо інноваційними «розумними містами», тобто «смарт-сіті» [4] [5]. Це означає, що у даних містах реалізовані та продовжуються реалізовуватися проекти із е-врядування, інноваційного транспорту (використання сучасних технологій для якісних змін в сфері транспорту), медицини та інноваційного середовища для ведення бізнесу та залучення інвестицій. Позитивний приріст пов'язаний із вищим середнім рівнем заробітної плати (у 2016 р. склала 11094 грн у Києві) порівняно із іншими областями та загальним рівнем заробітної плати у розмірі 6475 грн по Україні [6].

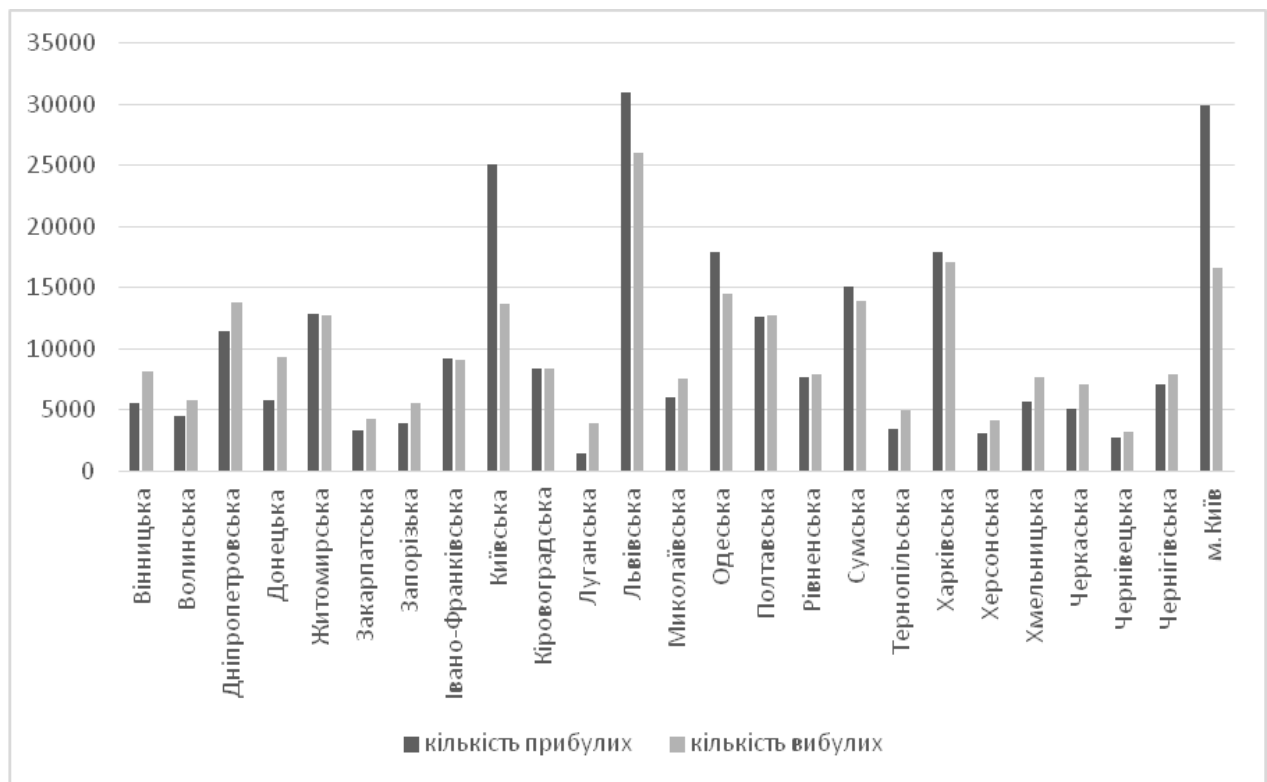

Рис.1. Міграційний рух населення в розрізі областей України у 2016 році, осіб [1]

Однак, не варто розцінювати такі тенденції зростання чисельності населення в окремих областях України, як позитивні процеси міжрегіональної міграції. Оскільки, якщо до одних міст населення прибуває, то з інших міст воно виїжджає, призводячи до міграційного скорочення та зменшення частки населення регіону в цілому.

Повертаючись до рис., спостерігаємо, що у 2016 році лише для 7 областей характерний міграційний приріст населення, а для 18 областей – міграційне скорочення. Відповідно, такі регіони, як Донецька, Луганська, Чернігівська, Тернопільська, Вінницька, Дніпропетровська, Волинська та інші області втрачають можливості до покращення свого соціально-економічного становища. Це, своєю чергою, призводить до наступних негативних наслідків:

–втрати активного людського капіталу в тих регіонах, де б він міг сприяти розвитку пріоритетних галузей. Наприклад, через масовий виїзд населення із Донецької та Луганської областей, Україна в цілому втрачає великий відсоток ВВП від важкої, паливної та хімічної промисловостей;

–перевантаження провідних міст України надмірною кількістю населення. Наприклад, у таких містах, як Київ, Львів, Харків міграційний приріст дуже часто призводить до створення тіньового сектору. Населення, яке переїздить із прилеглих міст, областей, вдається до неофіційної зайнятості, від чого зазнає втрат державний бюджет;

–поступова еміграція населення, яке проживає у прикордонних областях. Наприклад, такі міста, як Івано-Франківськ та Суми, які мали міграційний приріст у 2016 році, можуть в недалекому майбутньому втратити прибуле населення, через те, що користуючись сприятливим місцезнаходженням, люди будуть шукати можливостей працевлаштування в прикордонних країнах.

Отже, на сьогодні, в Україні спостерігаються, як позитивні, так і негативні тенденції міжрегіонального руху населення. Ми вважаємо, що позитивний приріст населення у областях України варто розглядати з двох боків. З одного, позитивні наслідки полягають у тому, що дані міста розвиваються і будуть надалі розвиватися та, як і раніше, приваблювати жителів інших регіонів. З другого боку, це створює такі негативні наслідки, як перенаселення, тіньова зайнятість та тінізація економіки в цілому.

Уряду у сфері державного регулювання міжрегіональної політики варто, насамперед, звернути увагу на те, щоб запроваджувати досвід Києва та Львова, як перших інноваційних міст, в інші регіони. Також в контексті децентралізації місцевій владі варто зосередитися на розробці та впровадженні локальних програм розвитку регіонів, з огляду на їх сильні сторони та конкурентні переваги. Отже, сприяння інноваційному розвитку депресивних міст та регіонів України здатне вести до збалансування міжрегіональних міграційних потоків.

Список літературних джерел

1. Міграційний рух населення у 2016 році [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Держаної служби статистики. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2016/ds/mr/mr_u/mr1216_u.html
2. Міграційний рух населення у 2015 році [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Держаної служби статистики. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2015/ds/mr/mr_u/mr1215_u.html
3. Рейтинг вищих навчальних закладів Івано-Франківська [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Osvita.ua. – Режим доступу: <http://osvita.ua/vnz/rating/45554/>
4. Концепція КИЇВ СМАРТ СІТІ 2020 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Kyivsmartcity. – Режим доступу: <http://www.kyivsmartcity.com/concept/>
5. Lviv Smart City Day [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Creative Quarter. – Режим доступу: <http://smartcity.lviv.ua/>
6. Среднемесячная зарплата по регионам Украины в 2016 году [Електронний ресурс] / Офіційний сайт фінансового порталу Minfin. – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/index/average>

Науковий керівник: **Королюк Т.О.**, к.е.н., доц.
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»